

Skriftlig til Fylkestinget 12. juni 2014:

Fra Tom Skauge, SV

DEMOKRATISK INNOVASJON I FYLKESKOMMUNEN - ET BIDRAG TIL GRUNNLOVSJUBILEET

«200-årsmarkeringen for Norges grunnlov markerer ikke slutten på en historie. Det innbyr heller til å se fremover», skrev Stortingspresident Olemic Thommesen i Aftenposten på åpningsdagen for grunnlovsfesten. Han la til: «Det er en stor styrke dersom vi klarer å videreføre en samlende grunnlov som alle borgere kan identifisere seg med. Hvordan kan vi bruke jubileet til å øke demokratisk deltagelse og engasjement?»

I Hordaland fylkeskommune kan vi tenke at denne debatten ikke angår oss ettersom vår demokratiske institusjon er varslet nedlagt eller omorganisert. Alternativt kan vi bruke anledningen til å utvikle vår etasje i det norske demokratiske hus. Slik kan vi ta med oss best mulige demokratiske modeller til en eventuell nyorganisering.

De kommunale selvstyreverdiene er ofte omtalt som demokrati, frihet og effektivitet. Demokratiske reformer bør ha som mål å styrke folkelig nærhet, representativitet og demokratisk variasjon.

Jeg skal her foreslå fem reformer som fylkeskommunen bør vurdere:

Representantforslag:

Representantforslag er i bruk i Stortinget (Dok 8) og i Bergen kommune (Reglementets kapittel 7). Ordningen gjør det mulig å sette frem et begrunnet forslag fra en eller flere politisk valgte representanter.

Innbyggerinitiativ:

Innbyggerinitiativ er i bruk i Bergen etter vedtak i 2004. Ordningen er forankret i kommunelovens § 39a. Initiativretten kan brukes både av enkeltpersoner og organisasjoner. Bergen kommune krever minst 300 underskrifter av personer som er registrert i kommunen.

Muntlige innlegg:

Erfaringer fra vanskelige saker er at det blir oppfattet som udemokratisk når velgerne ikke har kanaler for å slippe til med innlegg i komiteene. I Bergen kommune heter det: «Hvis du har synspunkter til en sak bystyrekomiteene har på sakskartet, kan du komme i komiteen for å holde et muntlig innlegg. Dette må meldes på forhånd til Bystyrets kontor.»

Faglig-demokratisk åpenhet:

HfK har svært dyktige fagpersoner. Det er en styrke for godt opplyste saker som er til politisk behandling. Det ligger imidlertid en asymmetri i kapasitet og oppmerksomhet mellom fag og politikk. KVVU-ordningene som er etablert i større saker har institusjonalisert en faglig tradisjon som legger stor vekt på å vurdere ulike mål og ulike virkemidler for å nå ønskede mål. HfK bør gjennomgå sin praksis med sikte på å ta i bruk KVVU-strategien for utredning i flere saker.

Anbud

HfK har tatt i bruk anbudsordning forvaltning av kollektivtilbudet. Ordningen bør *før* nye store utlysninger bli vurdert for økonomisk effektivitet og for demokratisk innsyn. Viktige kostnader ved anbudsordninger er transaksjonskostnader som kommer av stort arbeid med detaljering av anbudsgrunnlaget og uenighet om inngåtte avtaler.

Kan det tenkes at HfK også kan gjøre erfaringer som i andre europeiske land at regningen kommer to ganger ved anbud? – *Først* ved inngåelse av avtale om økonomisk godtgjørelse, - og *seinere* dersom privat aktør kaster kortene: Det offentlige må også ta kostnadene med å rydde opp.

Demokratisk kunnskap

Hfk innhater eller forvalter omfattende kunnskap om hordalandssamfunnet som er relevant for innbyggerne. Eksempler er kunnskap om miljø, forurensning, trafikk og tilgang på offentlige tjenester.

Terskelen for fylkets innbyggere er fortsatt for stor for å få lett tilgang til kunnskap fylkeskommunen administrerer.

Spørsmål til fylkesordfører:

Vil fylkesordføreren ta initiativ til å vurdere

1. utvidede initiativrettigheter for innbyggere og for folkevalgte i fylkets demokratiske organ?
2. vurdere å be om at flere saker som skal frem til politisk behandling blir opplyst etter KVVU-metoden?
3. en gjennomgang av erfaringene HfK har ved anbudsordningene som er tatt i bruk?
4. hvordan relevant offentlig innhentet kunnskap kan bli mer tilgjengelig for fylkets innbyggere?